

ZPRAVODAJ SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ

1/2022

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OBSAH

Úvodní slovo	1
Změny u nepojistných sociálních dávek	5
Akreditovaný kurz o sociálním bydlení	8
Dobrá praxe v ČR	12
Kritéria pro přidělování SB	13
Pohled odjinud	19
Azylové domy	20
Rozhovory s obcemi	26
Statutární město Ostrava	27
Velké Hamry	31
Materiály a akce MPSV	32

ÚVODNÍ SLOVO

Ing. Marian Jurečka

ministr práce a sociálních věcí

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, rád bych Vás pozdravil při vydání prvního letošního čísla Zpravodaje sociálního bydlení, který pro Vás připravili pracovníci úspěšného projektu Podpora sociálního bydlení. Když jsem vstupoval po volbách na Ministerstvo práce a sociálních věcí, přinesl jsem si s sebou své dlouhodobé vize a hodnoty. Jako nejdůležitější vnímám pro sebe i pro naši společnost bezpečný domov, spokojené rodiny, svobodu, solidaritu, toleranci, pracovitost, poctivost, soucit, obětavost, odpovědnost za sebe, své blízké a své okolí. To je to, co v politice prosazuji a za co bojuji.

V dnešních dnech ale bojuji i za pomoc lidem prchajícím z Ukrajiny, na kterou zaútočil ruský prezident Putin a vzal jim jejich svobodu. Váleční uprchlíci potřebují naši pomoc a potřebují také bydlení v bezpečí. Všichni jim přejeme, aby tato jejich potřeba skončila co nejdříve. A by se ženy, děti, senioři a všichni, kteří museli uprchnout ze svých domovů, do nich mohli brzo vrátit. Jako vláda pomáháme jak na Ukrajině, tak především na našem území. MPSV připravilo pro uprchlíky pomoc i zajištění jídla, základního oblečení a hygienických pomůcek, ale myslíme i na ty, kteří jim solidárně

pomáhají s bydlením. Obce nemají dost volných bytů a bude potřeba zapojení soukromých pronajímatelů. Prošli jsme jako národ obdobím dvou totalit. Naši předci utíkali do zemí, kde jim byla poskytnuta ochrana, pomoc, podpora, přístup ke vzdělání, pracovnímu trhu. Prosazují i to, aby uprchlíci, kteří toho budou schopni, mohli začít co nejdříve legálně pracovat, děti chodit do školy a cítit se u nás v bezpečí. Vlna solidarity české společnosti je neuvěřitelná a ukazuje na to, že umíme pomáhat potřebným.

Nezapomínáme ale ani na naše občany, které po covidových dopadech zasáhly vysoké ceny energií a také vysoká míra inflace. I těmto chceme zodpovědnou politikou státu pomoci cíleně, aby podpora šla opravdu těm, kteří to potřebují. Dávková politika, příspěvky či doplatky na bydlení, stejně jako dávka mimořádné okamžité pomoci musí pomáhat lidem udržet bydlení. Podporují rovněž zopakování akce „Milostivé léto“, včetně rozšíření okruhu exekucí (např. vyplývající ze správních řízení jako jsou i pohledávky u ČSSZ). Je to rozumný krok, který umožní srovnat původní dluh bez někdy i násobného navýšení a pomůže lidem vrátit se do normálního života, legálně pracovat a také důstojně bydlet.

Velkým tématem, kterému se na MPSV chci věnovat, je sociální inkluze. V sociálním vyloučení by neměly žít žádné děti, ale ani nikdo jiný. Je potřeba přicházet s konkrétními řešeními, která pomohou v terénu. Vedle toho chceme jako vláda prosadit zákon o podpoře v bydlení, který se zaměří jak na sociální bydlení a sociální práci pro sociálně potřebné, tak na dostupnost bydlení v širším smyslu. Plánujeme v této oblasti využít

poznatky z praxe, které posbíral i ministerský projekt Podpora bydlení v terénu, přímo u obcí či neziskových organizací. Zohledníme zkušenosti i Vás, čtenářů tohoto Zpravodaje, kteří se tématu bydlení věnujete napříč celou Českou republikou a řada z Vás pomáhá přímo klientům sociálního bydlení. Rád bych Vám za to poděkoval. Věřím, že se naši vládě podaří problém dostupnosti bydlení konečně posunout k lepšímu.

X

CO VÁS ČEKÁ V AKTUÁLNÍM ZPRAVODAJI SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ?

V aktuálním čísle zpravodaje startujeme nový **seriál rozhovorů s obcemi**, které ve spolupráci s naším projektem Podpora sociálního bydlení zaváděly systém sociálního bydlení v ČR. Ptáme se jich, jak se jim po ukončení pilotních projektů daří, jak pokračují, co si chválí a co by naopak změnily. Jako první nám na naše otázky odpověděla Ostrava a Velké Hamry.

Dále jsme pro Vás připravili články z prostředí **dobré praxe**, informace o aktuálním dění na MPSV, shrnující článek velké projektové vzdělávací akce a mnoho dalšího.

Rádi bychom Vás také upozornili na **konferenci k Housing First a budoucnosti sociálního bydlení** primárně v dotační politice. Akce se uskuteční letos v květnu v Praze. „Save the Date“ pozvánku ke konferenci najdete níže ve zpravodaji, více informací pak na našem [webu](#) nebo [FB stránce](#).

Na našem webu pak přibyly nejen další [příklady dobré praxe](#) z oblasti sociálního bydlení, ale i **případové studie** k zavádění přístupu Housing First [města Jihlava](#) a [organizace Romodrom](#).

Přejeme Vám příjemné a užitečné čtení!

X

NOVINKY
Z MPSV
A PROJEKTU
PODPORA
SOCIÁLNÍHO
BYDLENÍ

ZMĚNY U NEPOJISTNÝCH SOCIÁLNÍCH DÁVEK V ROCE 2022 SOUVISEJÍCÍCH SE SOCIÁLNÍM BYDLENÍM

Rok 2021 a rok 2022 s sebou přináší mnoho změn v sociálních oblastech, které je potřeba řešit. Jedním ze zásadních problémů, na který MPSV reaguje, je energetická chudoba.

V souvislosti s navyšováním cen energií dochází i k navyšování nákladů na bydlení. Z tohoto důvodu je potřeba zaměřit se na změny u dávek souvisejících se sociálním bydlením a zabránit tak náročným životním situacím občanů

ohrožených nejen energetickou chudobou.

Proto MPSV navyšuje a zefektivňuje sociální dávky tak, aby byl zohledněn skokový nárůst cen energií, ale i další náklady související s bydlením.

Státní sociální podpora – příspěvek na bydlení

Od ledna 2022 se navýšily normativní náklady na bydlení. V návaznosti na to byla rovněž odsouhlasena novela zákona o státní sociální podpoře obsahující mimořádné navýšení normativů pro rok 2022 tak, aby mohl být zohledněn skokový růst cen energií. Také došlo k rozšíření forem bydlení, do kterých může být příspěvek na bydlení poskytnut, a to o podnájmy, služebnosti (tj. věcné břemeno) a pro rok 2022 i o stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci.

Příspěvek na bydlení je dávka státní sociální podpory, přičemž nárok se hodnotí v závislosti na příjmech rodiny a nákladech této rodiny na bydlení.

Zjednodušeně je možné říct, že pro nárok na příspěvek na bydlení je

třeba splnit tři zásadní podmínky:

1. bydlíte v bytě na základě nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy, služebnosti (věcného břemene) nebo jste vlastníkem bytu nebo domu, popř. jste členem bytového družstva
2. 30 % příjmů (v Praze 35 %) osoby či rodiny nestačí na úhradu nákladů na bydlení a
3. 30 % příjmů (v Praze 35 %) je nižších než tzv. normativní náklady na bydlení.

Normativní náklady na bydlení jsou zákonem definovány a reprezentují ty výše nákladů, které stát pro výpočet příspěvku na bydlení považuje za relevantní, a jsou rozděleny na:

a) Státní sociální podpora – příspěvek na bydlení

Měsíční náklady na bydlení

Typ domácnosti	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
Jednočlenná	10 121	8 271	7 935	6 929	6 746
Dvoučlenná	13 629	11 097	10 637	9 261	9 010
Tříčlenná	18 312	15 000	14 399	12 599	12 271
Čtyř a více členná	22 495	18 502	17 777	15 606	15 211

b) Vlastnické, družstevní bydlení a byty užívané na základě služebnosti

Typ domácnosti	Měsíční náklady na bydlení
jednočlenná	6 232
dvoučlenná	8 432
tříčlenná	11 561
čtyř a více členná	14 368

Více informací k příspěvku na bydlení a **orientační kalkulačku** této finanční pomoci lze nalézt na webových stránkách www.energetickyprispevek.cz.

Pomoc v hmotné nouzi

Na základě poslanecké iniciativy byl novelizován zákon o pomoci v hmotné nouzi. S účinností od ledna 2022 mohou Úřady práce ČR na základě oznámení obce s rozšířenou působností provádět srážky z opakujících se dávek (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) na úhradu nezaplacených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku,

proti občanskému soužití a proti majetku. Stejně budou postupovat v případě nepřihlášení dítěte k zápisu k povinné školní docházce a v případě zanedbávání péče o povinnou školní docházku žáka, nebo také u osob, které nezaplatily pokutu za porušení obecní vyhlášky, jež stanoví podmínky pro pořádání sportovních a kulturních akcí.

Mimořádná okamžitá pomoc

V souvislosti s růstem cen energií byla upravena metodika a lidé mohou také žádat o dávku mimořádné okamžité pomoci spojenou s mimořádnou událostí, a to na vyúčtování dodavatele poslední instance (DPI). Základním předpokladem využití této dávkové pomoci je skutečnost, že:

- ✓ žadatel se do konce roku 2021 snažil uzavřít standardní smlouvu u některého z dodavatelů energií jako nový zákazník mimo režim DPI (nevadí, že vyúčtování DPI je zhotoveno v roce 2022).

Dále se na základě žádosti podané na předepsaném formuláři posuzuje:

- ✓ stav hmotné nouze žadatele a osob, které se s ním posuzují společně (posuzují se příjmy a majetek, zohledňují se náklady na bydlení)

- ✓ je možné nepřihlížet k našetřeným penězům až do výše dvojnásobku životního minima a dvojnásobku nákladů na bydlení

Dávku je možné poskytnout pouze jednu do rodiny.

Jednorázovou mimořádnou okamžitou pomoc je možné poskytnout i v dalších případech, například pokud po úhradě záloh na energie nezbyl dostatek prostředků na úhradu jiných nutných výdajů (např. nájem, zimní oblečení).

Úřad práce ČR o dávce rozhoduje v rámci správního řízení. Zákonnou lhůtou pro vyřízení žádosti je 30 dnů, pokud má Úřad práce ČR potřebné podklady, rozhoduje a dávku vyplácí v zásadě neprodleně.

Podrobnější informace k této dávce jsou k dispozici na webových stránkách [MPSV](https://www.mpsv.cz).

PROJEKT PODPORA SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ ÚSPĚŠNĚ DOKONČIL AKREDITOVANÝ KURZ PRO PRACOVNÍKY OBCÍ, ÚP ČR A NEZISKOVÉHO SEKTORU

V rámci projektu MPSV Podpora sociálního bydlení byla úspěšně ukončena rozsáhlá vzdělávací akce pro minimálně 500 sociálních pracovníků obcí, Úřadu práce ČR a neziskového sektoru (NNO), kteří pracují s cílovou skupinou lidí v bytové nouzi a těmi, kteří jsou touto nepříznivou sociální situací přímo ohroženi.

Jednalo se o akreditovaný vzdělávací kurz, který realizovala vzdělávací firma **Everesta** a její poddodavatelé. Kurz byl pro tyto účastníky zdarma a skládal se z e-learningu a současně z výuky s odbornými lektory, která byla z důvodu epidemiologické situace online. Účastníci byli proškoleni v 11 tématech (vzdělávacích modulech) se zaměřením na praktické využití znalostí a dovedností, které si **odnesli do své vlastní praxe:**

1. Co to je sociální bydlení
2. Sociální bydlení v institucionálním a legislativním kontextu
3. Role obcí a dalších klíčových aktérů při plánování a poskytování sociálního bydlení
4. Aktuální informace o právním rámci pro sociální pracovníky v oblasti bydlení
5. Praxe v dávkové podpoře bydlení a její kontextuální propojení s dalšími možnostmi podpory
6. Používání metod a procesů sociální práce při podpoře klientů sociálního bydlení včetně základů krizové intervence
7. Provázanost sociální práce, sociálních služeb a dalších nástrojů pomoci klientům sociálního bydlení
8. Specifika práce a komunikace s cílovými skupinami
9. Nástroje a metody prevence ztráty bydlení
10. Příklady dobré praxe v zajištění sociálního bydlení, sociální práce a sociálních služeb v sociálním bydlení v ČR a zahraničí
11. Doprovodné služby a programy pro sociální bydlení

Hodnocení vzdělávacího kurzu

Ze závěrečného hodnocení vyplývá, že celkově bylo proškoleno 531 osob, z nichž 254 bylo z ÚP ČR, 121 z obcí a krajů a 156 z NNO. Každý účastník po absolvování vzdělávacího kurzu vyplnil evaluační dotazník, ve kterém mohl na škále (1 nejlepší až 4 nejhorší) zhodnotit jednotlivé moduly a také v otevřených otázkách vzdělávací kurz zhodnotit kvalitativně. Výsledky kvantitativního i kvalitativního hodnocení ukazují, že účastníci byli s jednotlivými moduly spokojeni (nejhorší ukazatel

kvantitativního hodnocení je 1,5) a jejich spokojenost byla napříč celým vzdělávacím kurzem konzistentní.

Účastníci si ze vzdělávacího kurzu odnesli především ucelený pohled na problematiku sociálního bydlení, získané zkušenosti z praxe v zahraničí a dovednosti na základě přednesených kazuistik. Níže uvádíme vybrané příspěvky hodnocení účastníků:

Komplexní informace o sociálním bydlení – základní přístupy při řešení bezdomovectví, aktéři a jejich role, používané metody sociální práce při jednání s klienty, práce a komunikace s cílovými skupinami.

Výborný přehled o problematice v ČR i za hranicemi, sdílení zkušeností z různých druhů sociálních služeb, krajů a lokalit. Velmi intenzivní vzdělávací program, výborná provázanost témat, skvělí lektoři. Načerpala jsem mnoho inspirace i zajímavých zdrojů.

Mnoho nových poznatků, jak ve zkušenostech z jiných měst, států, tak v předání informací, jak řešit některé konkrétní případy, jak odbourat strach některé věci řešit, jak zkusit zapracovat na předsudcích z řad veřejnosti, vedení samosprávy, s jakými dalšími institucemi více nastavit spolupráci, šíře legislativy a v neposlední řadě i podrobný rozbor možných metod sociální práce v dané oblasti.

Jako nejprínosnější účastníci kurzu zhodnotili sestavení skupin vzdělávacího kurzu z různých oblastí pracovního působení a s tím

spojenou možnost diskuze a výměnu zkušeností. Za všechny příspěvky uvedeme alespoň jeden komentář:

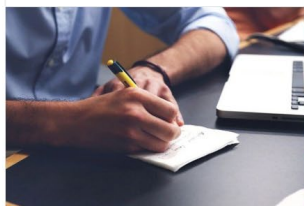
Sestavení účastníků kurzu – ÚP ČR, NNO. Otevřené diskuse a cvičení ve skupinách daly prostor k vynikající komunikaci, ve které každý účastník kurzu předal zkušenosti nebo úhel pohledu ze své pracovní pozice a vzájemně jsme tak měli možnost se na problematiku podívat i z jiného úhlu pohledu, což bylo velmi přínosné.“

Souhrnně lze tedy konstatovat, že projektu MPSV Podpora sociálního bydlení se aktivitou vzdělávání podařilo naplnit všechny cíle. Školení pracovníků Úřadu práce ČR, pracovníků obcí a neziskového

sektoru, kteří budou pracovat nebo již pracují s cílovou skupinou lidí v bytové nouzi a těch, kteří jsou touto nepříznivou sociální situací přímo ohroženi, bylo přínosné ve všech oblastech hodnocení.

Vzdělávání v oblasti sociální práce a dávek v sociálním bydlení

Moje studijní moduly

 Sociální bydlení 1. Co to je sociální bydlení	 Sociální bydlení 2. Sociální bydlení v institucionálním a legislativním kontextu	 Sociální bydlení 3. Role obcí a dalších klíčových aktérů při plánování a poskytování sociálního bydlení	 Sociální bydlení 4. Aktuální informace o právním rámci pro soc. pracovníky v oblasti bydlení
 Sociální bydlení 5. Praxe v dávkové podpoře bydlení a její kontextuální propojení s dalšími možnostmi podpory	 Sociální bydlení 6. Používání metod a procesů sociální práce při podpoře klientů sociálního bydlení včetně základů krizové intervence	 Sociální bydlení 7. Provázanost sociální práce, sociálních služeb a dalších nástrojů pomoci klientům sociálních služeb	 Sociální bydlení 8. Specifika práce a komunikace s cílovými skupinami
 Sociální bydlení 9. Nástroje a metody prevence ztráty bydlení	 Sociální bydlení 10. Příklady dobré praxe v zajištění sociálního bydlení, sociální práce a sociálních služeb v sociálním bydlení v ČR a zahraničí	 Sociální bydlení 11. Doprovodné služby a programy pro sociální bydlení	

Všechny moduly

A low-angle photograph of a modern building's facade, showing a series of windows and a flat roof. A large, semi-transparent blue triangle is overlaid on the image, pointing upwards towards the sky. The triangle is outlined with a thick yellow border. The text "DOBRÁ PRAXE" is written in white, sans-serif capital letters inside the triangle.

DOBRÁ
PRAXE

DOBŘÁ PRAXE V ČR

Dobrou praxi lze definovat jako prezentaci nejlepších zkušeností. Jsou to právě příklady z praxe, které dosvědčují, že některé přístupy dobře fungují. Mohou být cennější inspirací než složitě formulované obecné cíle. A sdílení dobrých praxí se věnuje i sekce webu projektu Podpora sociálního bydlení.

V oblasti sociálního bydlení máme k dispozici rubriku dobré praxe, která vznikla během realizace projektu MPSV Podpora sociálního bydlení. Projektu se podařilo ve spolupráci s 16 zapojenými obcemi, ale i dalšími subjekty na území ČR nebo v zahraničí, identifikovat konkrétní nástroje, které se osvědčily při realizaci sociálního bydlení.

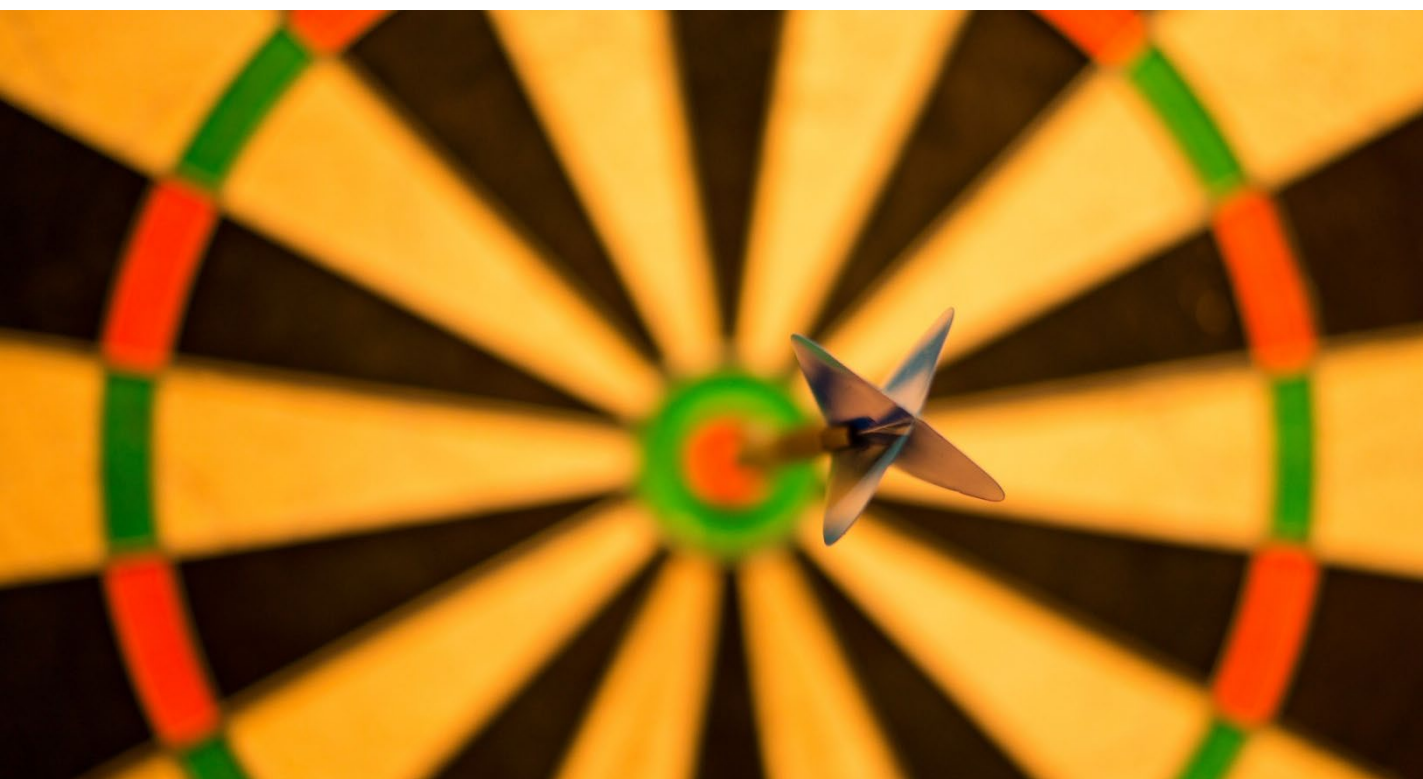
Rubrika dobré praxe je určena především pro sociální pracovníky a realizátory sociálního bydlení, ale zároveň může sloužit všem, kteří se o ni zajímají a chtějí rozšiřovat své

znalosti v rámci „toho, co již funguje“.

Více se dozvíte na našem webu projektu [**Podpora sociálního bydlení**](#), kde se můžete seznámit s jednotlivými příklady dobré praxe, jako je navázání spolupráce s klientem, prevence ztráty bydlení, spolupráce s neziskovými organizacemi, prevence ničení domácnosti v sociálním bydlení aj.

Níže uvádíme vybraný článek z rubriky dobré praxe, který se týká pravidel a kritérií pro přidělování sociálních obecních bytů.

X

KRITÉRIA PRO PŘIDĚLOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH OBEČNÍCH BYTŮ – PRAVIDLA A RIZIKA Z POHLEDU SOCIÁLNÍ POLITIKY

Tento článek se věnuje kritériím pro přidělování obecních sociálních bytů a vznikl ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR. Naleznete zde informace, jaké povinnosti je nutno dodržovat, jak lze pohlížet na dilematická kritéria z pohledu sociální politiky, ale i příklady dobré praxe.

Na pronájem bytu od obce nevzniká právní nárok, nicméně každý má právo takovou žádost podat. Povinností obcí je každou žádost přijmout a zaevidovat. Posouzení žádosti pak může podléhat kritériím, která však nesmějí mít diskriminační charakter a musí být v souladu s platnými zákony. Obce nemohou znemožňovat podání žádosti žádnou podmínkou.

Pravidla pro přidělování bytů

Obce jsou veřejnoprávní korporace. S tímto statutem souvisí i jejich úkoly při výkonu samosprávy, v tomto případě zmiňujeme *péči o uspokojování potřeby bydlení* dle zákona o obcích.¹ Z hlediska transparentnosti by obec, která uzavírá nájemní smlouvy k obecním bytům (disponuje bytovým fondem), **měla mít určena pravidla pro jejich přidělování a ta by měla být veřejně dostupná** např. na webových stránkách obce. Součástí pravidel by měl být postup, jak obec a její orgány rozhodují o uzavírání smluv k obecním bytům. Vydání těchto pravidel přispívá ke zvyšování

informovanosti občanů. V pravidlech je možné stanovit nejen konkrétní postupy, ale také vymezit podmínky, za kterých je možné např. přednostní přidělení bytu (při krizových situacích) nebo pro možné přidělení *bytů zvláštního určení*.²

1. § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
2. Je-li předmětem nájmu byt určený pro ubytování osob se zdravotním postižením nebo byt v domě se zařízením určeným pro tyto osoby nebo byt v domě s pečovatelskou službou, jedná se o nájem bytu zvláštního určení (§ 2300 odst.1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

Diskriminace a nejčastější nedostatky v pravidlech pro přidělování bytů

Ministerstvo vnitra (MV) a jeho odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v rámci své dohledové povinnosti posuzuje, zda jsou pravidla obcí pro přidělování bytů v souladu s právními předpisy. Mezi ty můžeme zařadit např. *Listinu základních práv a svobod*³, *zákon o obcích*,⁴ *antidiskriminační zákon*⁵ a další.

Na základě této povinnosti MV ve spolupráci s dalšími subjekty⁶ popisuje nejčastější nedostatky či nevhodnou praxi v obecních pravidlech pro přidělování bytů, která především při pronajímání bytů osobám v bytové nouzi přináší komplikace:

1. Znemožnění podání žádosti pro přidělení bytu – nejčastěji s udáním těchto nevhodných důvodů: žadatel nemá v obci hlášený trvalý pobyt; je naplněná kapacita bytů; existence dluhu žadatele vůči obci (bez dalšího individuálního posouzení); trestní a přestupková bezúhonnost apod. **Obce však nemohou znemožnit žádným osobám podat žádost o obecní/sociální bydlení.⁷ Obec je povinna každou žádost přijmout a zaevidovat.**

2. Automatické vyřazování žádostí o pronájem bytů z evidence žádostí – obce

nemohou automaticky vyřazovat žádosti z evidence. O případném vyřazení žadatele ze seznamu žádostí musí rozhodnout orgán obce, který rozhoduje o nakládání s bytovým fondem.

3. Stanovení pravidel a povinností pro jiné osoby, než je žadatel o byt a osoby, kterým spolu s žadatelem vznikne společný nájem (např. manžel/ka). Podmínky nemohou být vztaženy na všechny osoby, které s žadatelem žijí nebo budou žít ve společné domácnosti.

4. Vyžadování informací a dokladů nad míru nezbytně nutnou (např. doložení výpisu z rejstříku trestů, doporučení předchozího majitele apod.) i vyžadování nadbytečných dokumentů pro doložení skutečností, které si obec může ověřit sama.

5. Zkoumání obce, zda si za sociálně špatnou situaci žadatel může sám, stereotypizování – vždy je nutné individuálně posoudit situaci žadatele.

6. Zavedení jistoty (kauce) – zavedení jistoty není protizákonné, a to ani u sociálních bytů, nicméně jistota představuje

3. Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základní práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších změn a doplňků

4. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

5. Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů

6. Úřad Veřejného ochránce práv, Úřad pro ochranu osobních údajů a Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)

7. Dle stanoviska Ministerstva vnitra odboru veřejné správy, dozoru a kontroly obce nemohou stanovovat důvody pro nepřijetí žádosti o nájem v obecním bytě.

vysoký práh dostupnosti bydlení,
obzvláště pro osoby v bytové nouzi.

**7. Vyžadování nenávratného
vkladu za přidělení bytu či
poplatek za podání žádosti.**

**8. Soutěžení o byt s nejvyšší
nabídkovou cenou – stejně jako**

u zavedení jistoty se nejedná
o nezákonný postup, nicméně dle
MPSV to zcela vylučuje z bydlení
ty, kteří mají nízké příjmy, a proto
nemůže být realizováno v případě
sociálních bytů. V bytech pro
osoby v bytové nouzi by měla
cena nájmu odpovídat příjmovým
možnostem domácností.

Kritéria a jejich rizika při výběru klientů do sociálních bytů

Kritéria v pravidlech pro přidělování
bytů s sebou přinášejí nejenom
informace o tom, kteří lidé budou
při výběru pro získání bytu
upřednostněni, ale také o tom, jak
jsou nastaveny samotné procesy
výběru. Mohou s nimi být však
spojena i rizika či dilemata při jejich
uplatňování. Ve většině případů
neexistuje jednoznačná odpověď, co

je dobře a co špatně – vyjma zákonně
stanovených norem. **Obce by měly
vycházet ze své konkrétní situace
a kvalitně provedené objektivní
analýzy trhu s bydlením
a potřebných cílových skupin.**

Následující text obsahuje tři vybraná
dilemata, která se v pravidlech pro
přidělování obecních bytů často
objevují.

Tři vybraná dilemata:

1

Hlášený trvalý pobyt vs. faktické bydliště

Je zřejmé, že podpora
prostřednictvím sociálního
bydlení může být pro obec
finančně nákladná a náročná
třeba i z hlediska poskytování
sociální práce klientům
sociálního bydlení. Pro některé
cílové skupiny je ale obtížné,
nebo doposud bylo nemožné,
přehlásit si trvalý pobyt, přestože
na daném území žijí. Proto je
vhodné vždy každou žádost
individuálně posuzovat
a zohledňovat faktický stav.

Nejen ze sociálních důvodů je
nutné si uvědomit, že část
občanů, především pak ti

v nejsložitějších životních
situacích, nemají nahlášené
trvalé bydliště (pobyt) na území
obce, kde fakticky žijí, třeba
i dlouhodobě. Může se jednat
o mladé lidi, kteří mají své trvalé
bydliště hlášené ještě stále
u rodičů, stejně jako osoby, které
přišly do obce před lety za prací.
Jsou to i lidé bez domova, žijící na
ulici nebo v ubytovacím zařízení,
kteří se fakticky zdržují na území
obce často i mnoho let. Další
skupinou mohou být také
mladiství opouštějící dětský
domov. Toto jsou právě ty osoby,
které potřebují podporu
prostřednictvím sociálního či

finančně dostupného bydlení.
Proto se zdá vhodné nastavit jako podmínku zapsání trvalého bydliště na území

obce ke dni nastěhování do bytu a při výběru se zaměřit spíše na vazbu k obci – tedy faktické bydliště.

Příklad znění tohoto kritéria:

Žadatel musí být hlášen k trvalému pobytu v obci, případně prokázat skutečný pobyt na území obce. V případě trvalého pobytu či jiných obci známých informací z vlastních databází si tuto informaci obec může ověřit sama. Pro doložení skutečného pobytu v dané obci lze použít potvrzení o zaměstnání na území obce, potvrzení o docházce dětí do školy, potvrzení sociálního pracovníka o dlouhodobé spolupráci s klientem apod.

2

Dluhy vůči obci vs. otevřenost pro splátkový kalendář

Existence dluhů nebo nesplaceného závazku vůči obci nebo obcí zřízeným právnickým osobám se objevuje v některých pravidlech jako kritérium pro nepřidělení sociálního bytu. Sociálně citlivým trendem je posuzovat aktivní přístup při řešení dluhové situace žadatele o sociální byt. Praxe v ČR ukazuje, že strategie „spolupráce s dlužníkem“ může fungovat a lidé tak své dluhy splácí více, než když ztratí vztah k obci, odstěhují se a podobně. Získáním

bytu u těchto žadatelů často dojde ke stabilizaci jejich životní situace a je tak pravděpodobnější, že své závazky budou splácet.

Dobrou praxí je tedy umožnit vstup do sociálního bytu i dlužníkům, kteří uzavřou s obcí splátkový kalendář a řádně svůj dluh splácejí. Podobně funkčním nástrojem je odpuštění úroků či jiných sankcí, když dlužník aktivně přistoupí ke splácení původní jistiny.

3

Ekonomická aktivita vs. hmotná nouze

Některá pravidla zohledňují podmínku ekonomické aktivity žadatele o byt. Je třeba však

myslet na to, že toto kritérium může negativně dopadat na občany, kteří právě podporu

v podobě sociálního bydlení potřebují nejvíce. Může jít o nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením či seniory, osoby pečující, rodiče samoživitele, nebo mladé lidi odcházející z dětských domovů.

Tyto situace je nejvhodnější ponechat na celkovém posouzení bytové nouze daného žadatele a jeho domácnosti sociálními pracovníky. Odmítání těch, kteří

nepracují, může velmi negativně dopadat na celkovou situaci, hlavně pak na děti a rovněž možnosti překonání krizové situace. Leckteré příklady z praxe ukazují, že lidé v kruhu exekucí nejsou motivováni vstoupit legálně na trh práce. Cenově dostupné bydlení by jim naopak mohlo pomoci odrazit se ode dna a situaci domácnosti zlepšit i opuštěním šedé ekonomiky.

Další doporučení a příklady dobré praxe

Sociální šetření

Sociální šetření mohou provádět pouze sociální pracovníci.⁸ Jedná se o stěžejní nástroj pro **individuální vyhodnocení bytové nouze žadatele o sociální byt**.

Příklad z praxe: V některých obcích například na základě posouzení bytové nouze, jehož základem je právě sociální šetření, vyhotovují tzv. Doporučení sociálního pracovníka. Toto doporučení bývá často společně se žádostí předloženo Zastupitelstvu obce k rozhodnutí o přidělení sociálního bytu.

Bodový dotazník

Posouzení bytové nouze žadatele prostřednictvím sociálního šetření je nezastupitelné pro zachycení individuálních specifik. V rámci základního objektivního výběru nájemníků je však vhodné také

formalizované hodnocení relevantních kritérií, které může mít podobu bodového dotazníku. Dotazníky se v jednotlivých obcích mohou lišit, neexistuje jednotná standardizovaná forma tohoto dokumentu. Vždy musí vycházet z lokální situace a potřeb osob v bytové nouzi na daném území. Ideální kombinací zjišťování či hodnocení bytové nouze je právě zmíněná technika bodového dotazníku doplněná o sociální šetření.

Předání kompetencí k přidělování bytů sociálnímu odboru

Nakládání s majetkem obce je v kompetenci samosprávy, ale lze ji i převést na jiný subjekt (na některý z orgánů obce).⁹ Často je tedy v obcích vyčleněn bytový fond pro sociální účely, který sociální či bytový odbor spravuje dle transparentně stanovených pravidel.

8. Dle §110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

9. §102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Kritéria pro přidělování sociálních obecních bytů – pravidla a rizika z pohledu sociální politiky

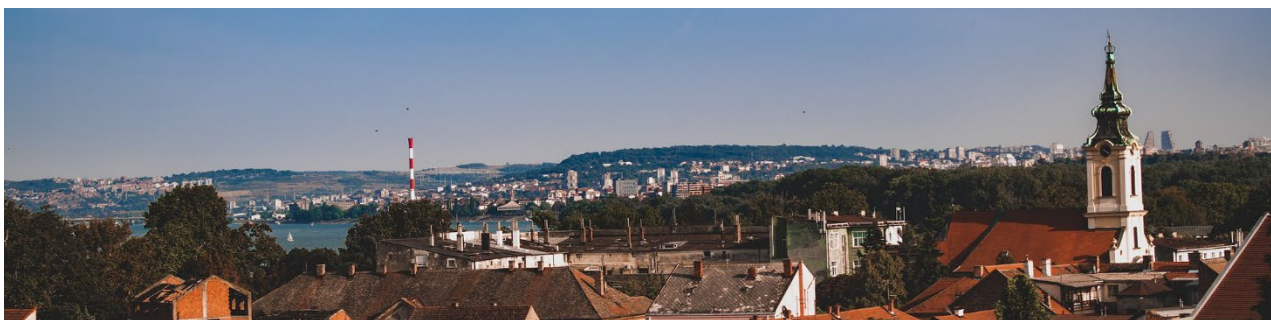
Například v Mostě mají ustanoveno, že uzavírání nájemních smluv svěřila Rada města Mostu do kompetence odboru sociálních věcí Magistrátu města Mostu. Nájemní smlouvy pak uzavírá či prodlužuje tento odbor.

Předávání informací v rámci prevence ztráty bydlení

Jedná se o vzájemné sdílení informací mezi jednotlivými útvary úřadu (nejčastěji mezi bytovým/majetkovým a sociálním odborem) na základě

předem uděleného souhlasu klienta (nájemce), a to za účelem **prevence ztráty bydlení**. V takovémto souhlasu s předáváním informací musí být jasně uveden účel, subjekty (které si informace mohou předávat) a typ informací, které mohou být předávány. Tento písemný souhlas může klient kdykoliv odvolat a měl by být o této možnosti informován.

Více se dozvíte v článku MPSV k Předávání informací v rámci prevence ztráty bydlení.

Doporučený obsah pravidel podle Ministerstva vnitra ČR:

- Název obce a název orgánu obce, který pravidla vydal
- Číslo usnesení a den, kdy byla pravidla vydána
- Kam se podává žádost o byt, popř. jakým způsobem
- Jaké minimální informace má žádost obsahovat
- Kdo vede seznam žádostí a který orgán obce rozhoduje o přidělení nebo o nepřidělení bytu
- K jakým skutečnostem orgán obce přihlíží při výběru žadatele
- Jakým způsobem a kdy je žadatel vyrozuměn obcí o stavu žádosti
- Kdo je za obec oprávněn uzavřít nájemní smlouvu
- Na jakou dobu se byty přidělují
- Zrušení stávajících pravidel a informace o účinnosti pravidel

A low-angle photograph of a modern building's facade, looking up at the sky. The building has a light-colored, textured exterior and several rectangular windows. A large, semi-transparent blue triangle is superimposed over the center of the image, pointing upwards. This triangle is outlined with a thick yellow border. The text "POHLED ODJINUD" is written in white, uppercase, sans-serif font across the lower part of the blue triangle.

POHLED
ODJINUD

MŮŽE UBYTOVÁNÍ V AZYLOVÝCH DOMECH PRO RODINY PŘEDSTAVOVAT PLNOHODNOTNÝ DOMOV?

Kvalita bydlení má přímý vliv na kvalitu života rodin s dětmi. Přitom asi 37 % českých dětí žije v bydlení, které je nějakým způsobem nevyhovující. V naší zemi existují zachytné systémy, které dokážou předejít tomu, aby se rodina dostala až na ulici, ale stále dochází k tomu, že se rodiny, které se dostávají do azylových domů, na této úrovni krizového ubytování dlouhodobě „zaseknou“, což přispívá k jejich sociálnímu vyloučení a někdy dokonce dochází až k jejímu dočasnému rozdělení. Existuje však řešení, jak rodinám, které si nemohou dovolit klasické tržní bydlení, umožnit bydlet ve standardním bytě, a tím je sociální bydlení.

Azylové domy jsou typem sociální služby určené k tomu, aby poskytla pobyt na přechodnou dobu (typicky na dobu maximálně 1 roku) osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Kromě poskytování ubytování a pomoc se zajištěním stravy (podmínek pro přípravu stravy) je nedílnou součástí pobytu v azylovém domě také odborná pomoc poskytovaná sociálními pracovníky (např. pomoc při hledání vhodného bydlení, při obnovení či upevnění kontaktu s rodinou, při uplatňování zákonných nároků a pohledávek, při vyřizování běžných záležitostí apod.). Tyto služby mají stanovená pravidla pobytu (abstinence, zákaz návštěv, večerka a další), jejichž porušení může vést k ukončení spolupráce. Jedná se však o typ služby krizového ubytování, které má sloužit primárně

ke stabilizaci a podpoře klientů v tom, aby byli schopni se přesunout do standardního bydlení. Zdejší pobyt by tedy měl být relativně krátkodobý a zaměřený na řešení problémů klientů, což by jim mělo pomoci se do značné míry osamostatnit.

Vzhledem k neustále rostoucím cenám bydlení a nájemného však může být přesun do standardního, tržního bydlení i pro spolupracující klienty, kteří čerpají veškeré prostředky státní sociální podpory i hmotné nouze, na které mají nárok, nedosažitelný. Pro tyto účely slouží právě sociální (případně obecní) bydlení. Jedná se o standardní, zkolaudované bydlení mimo vyloučené lokality se sníženým nájemným. Byty bývají přidělovány na základě předem stanovených kritérií, obvykle těm žadatelům, kteří

Může ubytování v azylových domech pro rodiny představovat plnohodnotný domov?

vykazují nejvyšší míru ohrožení a bytové nouze. Klient sociálního bydlení podepisuje nájemní smlouvu, která zohledňuje specifika sociálního bydlení a podle potřeby je doprovázeno různou mírou spolupráce se sociálním pracovníkem. V současnosti nicméně v ČR neexistuje legislativní úprava sociálního bydlení, tudíž nejsou ani jasně vymezené standardy a parametry, které by mělo sociální bydlení splňovat.

Výše popsany systém je však pouze jakýmsi ideálním typem a nezachycuje celou řadu překážek, kterým klienti mohou ve skutečnosti čelit. Jednou z nich jsou oddělené azylové domy pro muže a domy pro ženy. Často tak musí dojít k rozdělení rodiny, protože v daném místě nejsou dostupné azylové domy, které ubytovávají celé rodiny. Ačkoli se v posledních letech jejich nabídka rozšířila, stále se nejedná o snadno dostupnou formu azylového bydlení. Navíc bývá o místa v těchto domech vysoký zájem, zatímco kapacity jsou omezené. Pakliže se podaří rodině najít místo ve smíšeném azylovém domě pro rodiny, bývá nezdárka obtížné najít pro ně návazné standardní bydlení. Vzhledem k tomu, že u nás zatím není sociální bydlení vymezeno zákonem, obce mají velkou autonomii v tom, zda, v jaké podobě a v jakém rozsahu sociální bydlení poskytují. Mezi pravidly pro přidělování bytu nicméně velmi často obce mívají podmínku trvalého nebo faktického pobytu, což zároveň představuje jednu z potenciálních bariér pro získání sociálního bydlení, protože jsou žadatelé závislí na velikosti a vytíženosti bytového fondu obce. Pokud tak rodina nemá prostředky

na úhradu kaucí nebo nájemného v tržním bydlení, a zároveň v jejich lokalitě není dostatečný obecní bytový fond, jsou její možnosti dostat se do standardního bydlení velmi omezené. Takže pokud se nepodaří najít návazné standardní bydlení v dané lokalitě do 1 roku, rodiny se často přesouvají do dalšího azylového domu v jiném městě. Stěhováním vzniká riziko narušení sociálních vazeb (jak u dospělých, tak dětí), což má vliv na integraci členů rodiny, udržení zaměstnání a v důsledku i dobrých výsledků a sociálních vazeb ve škole u dětí. Z výše zmíněných důvodů je třeba podporovat rozšiřování sociálního bydlení, protože čím déle klienti setrvávají v nestandardním bydlení, tím více ztrácejí motivaci a naději, že se někdy do standardního bytu dostanou.

Čím více azylových domů rodina projde, tím více se cyklí na této úrovni bydlení a prohlubuje se míra jejího sociálního vyloučení. Azylové domy navíc z dlouhodobého hlediska nepředstavují pro děti optimální prostředí k vývoji. Přestože standard bydlení v azylových domech jako takový bývá poměrně vysoký, jedná se o instituci, v níž se koncentrují sociálně vyloučené osoby, což je pro děti dlouhodobě velmi nepříznivé. Navíc bývá pobyt v azylových domech podmíněn dodržováním celé řady pravidel, například zákazem návštěv, což děti může vylučovat z kolektivu a dále narušovat jejich sociální vazby, zejména ve škole. Z výsledků Analýzy dopadů nedostačujícího bydlení na školní a další problémy dětí v ČR se ukazuje, že špatná kvalita bydlení (ať už se jedná o časté stěhování, velmi malé bydlení nebo neúměrné výdaje domácnosti na bydlení) má

Může ubytování v azylových domech pro rodiny představovat plnohodnotný domov?

prokazatelně negativní dopady na kvalitu života dětí. Těm hrozí v případě, že žijí v nevyhovujícím bydlení, až 1,87krát vyšší šance na zasažení problému ve škole, až 1,7krát vyšší šance na zasažení zdravotními problémy a až 1,58krát vyšší šance na zasažení problému v komunikaci oproti dětem žijícím ve standardním bydlení.

V neposlední řadě je také třeba zmínit náklady. Na základě studie Ministerstva práce a sociálních věcí [Srovnání nákladů na bydlení v azylových domech a v bytech systému sociálního bydlení](#) se ukazuje, že náklady na osobu žijící v azylovém domě jsou až dvakrát vyšší, než je tomu u klientů sociálního bydlení. Zatímco rozsah spolupráce se sociálním pracovníkem v sociálním bydlení je poskytován v návaznosti na individuální potřeby klienta, sociální práce v azylových domech je klientům obvykle poskytována plošně podle určitého rozvrhu, a navíc je minimálně po značnou část týdne v azylovém domě některý z pracovníků přítomen, případně mají službu na telefonu, což představuje přidané náklady oproti sociálnímu bydlení.

Ještě horší alternativou k dlouhodobému setrvání v systému azylových domů je přesun rodiny na ubytovnu, což bývá jedním z nejčastějších typu ubytování, do

kterého se rodiny po opuštění azylového domu přesouvají. Jelikož se nejedná o standardní bydlení, tak se tímto přesunem neřeší bytová nouze rodiny a podobně jako u azylových domů se na ubytovnách koncentrují sociálně vyloučení jedinci. Výraznou nevýhodou oproti azylovým domům je zde často absence sociálních pracovníků, což představuje jednu z překážek pro řešení přidružených problémů k bytové nouzi. V případě rodin s dětmi se navíc jedná o velmi nepříznivé prostředí pro vývoj dětí, které v prostředí ubytoven mohou přijít nezřídka do kontaktu s agresivním chováním, konflikty mezi ubytovanými, návykovými látkami či špatnými hygienickými podmínkami v podobě plísní, parazitů a téměř vždy stísněného prostředí.

V ideálním případě by azylové domy skutečně měly být pouze přechodným, krizovým řešením, které klientům zabránilo v propadu na ubytovnu či ulici. Velmi důležité je podporovat rozvoj lokálních systémů sociálního bydlení, které umožní, pokud možno přímé zabydlení rodin, aby se mezikroku v azylovém domě mohly vyhnout nebo aby byl jejich tamější pobyt co nejkratší.

Autorkou článku je Kateřina Bílková z projektu MPSV Podpora sociálního bydlení.

Tento článek vyšel také v časopisu Nový prostor (vydání č. 584, v prodeji od 21. března 2022).

ZA ČASOPIS NOVÝ PROSTOR MŮŽETE NOVĚ PLATIT I KARTOU

Nákup časopisu u Vašeho oblíbeného prodejce doposud vyžadoval alespoň padesát korun v hotovosti, ale ne každý zákazník potřebnou minci v peněžence našel. S terminály tak konečně odzvonilo šmátrání po kapsách i lovení posledních drobných po kabelce nebo v batohu.

Vybraní prodejci jsou postupně vybavováni platebním terminálem a k nákupu časopisu a dalších „novoprostoráckých“ produktů Vám tak stačí jen platební karta nebo telefon. **#novyprostorplatimkartou**

Časopis Nový Prostor je distribuován lidmi v sociální tísní. Těmto lidem tak poskytuje možnost řešit tíživou situaci vlastními silami. Prodejci Nového Prostoru nakupují časopis za 25 Kč a prodávají ho za 50 Kč. Koupí časopisu podpoříte prodejce polovinou koncové ceny.

Hnutí DUHA

ENERGIE ZDRAŽUJÍ CO MOHU DĚLAT?

Brožura ke stažení

Leták ke stažení

CHCI PORADIT

SOCIÁLNÍ BYDLENÍ V ČR

ROZHOVORY S OBCEMI, KTERÉ ÚSPĚŠNĚ DOKONČILY SVÉ PROJEKTY SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ

V předešlých vydáních Zpravodaje sociálního bydlení jsme Vás seznamovali s projekty **Housing First** („bydlení především“), které v ČR fungují v rámci výzvy č. 108 OPZ Podpora programu Housing First od roku 2019.

Ještě dříve jsme ale zpovídali **města a obce zapojené do našeho projektu Podpora sociálního bydlení**. Ty v rámci projektu několik let pilotovaly zavádění sociálního bydlení v ČR, a to i přes absenci zákona o sociálním bydlení. A většina z nich úspěšně.

Nyní Vám přinášíme rozhovory nové, chvíli po tom, co původní projekty pilotáže sociálního bydlení skončily. Zajímá nás, zda v tomto přístupu pokračují, jaké byly ohlasy, překážky, co se povedlo a co by naopak projekty změnilo atd.

Jako první nám na naše dotazy odpověděli **Velké Hamry** a **Ostrava**.

X

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA

Mgr. Zdeněk Živčák, MPA

*Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví
Magistrát města Ostravy*

Statutární město Ostrava bylo realizátorem projektu Koncepte bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava, který realizovali v letech 2016 až 2019. V rámci projektu nově nastavili spolupráci s městskými obvody, vytvářeli pravidla přidělování sociálních bytů a posuzování bytové situace, nastavovali podmínky uzavírání nájemních smluv a spolupráci domácností se sociálními pracovníky. V systémové rovině vytvořili Koncept sociálního bydlení statutárního města Ostravy (2017) a Akční plán (2019).

Pokračuje SB ve vaší obci dál? Z jakých prostředků je podpora klientů SB financována?

Statutární město Ostrava aktivně tvoří lokální systém sociálního bydlení od roku 2016 a za tu dobu jsme vytvořili koncepční a metodické dokumenty a zajistili bydlení v téměř 160 sociálních bytech.

V rámci našich aktivit se zaměřujeme také na podporu domácností v sociálních bytech formou spolupráce se sociální pracovníci. Sociální práci vnímáme jako klíčovou součást systému, proto dbáme na to, ať má sociální pracovníce dostatečné kapacity s domácnostmi spolupracovat v individuálně nastavené intenzitě. Mezi nejčastěji řešená témata spolupráce patří pomoc při jednání s úřady a distributory energií,

zajišťování administrativních úkonů, nastavování měsíčního rozpočtu, hledání zaměstnání, řešení dluhů, posilování vztahů mezi členy rodinného systému a případné řešení problémů v sousedství.

Bytový fond pro účely sociálního bydlení zajišťujeme spoluprací s městskými obvody a soukromou společností Heimstaden. Magistrát vyčleňuje městským obvodům finanční příspěvek na přípravu bytu. Byty se snažíme vyčleňovat mimo segregované lokality a v dobrém technickém stavu, každý z bytů je vybaven kuchyňskou linkou.

Udržitelnost realizovaných aktivit se snažíme zajistit skrze **strategické dokumenty**, máme tak zastupitelstvem města schválenou Koncept sociálního bydlení a od

října 2021 již druhý akční plán, jehož realizace a naplňování je úkolem na nadcházející roky.

K realizaci aktivit velmi výrazně přispěly finanční prostředky Evropského sociálního fondu, resp.

Operačního programu

Zaměstnanost. V roce 2019, kdy končil první projekt, se nám podařilo plynule navázat dalším tříletým projektem, i přes jeho prodloužení ale v říjnu 2022 projekt končí.

V rozvoji sociálního bydlení chceme dále pokračovat, ale pro možnost plánování je zásadní limitou neexistence zákona, který by se této agendě věnoval a nastavoval by mechanismy financování jednotlivých aktivit. Aktuálně tak v návaznosti aktivit spoléháme na nové programové období a Operační program Zaměstnanost plus, což ale bude znovu znamenat jen časově ohraničené řešení.

V Ostravě žije cca 3 100 domácností v bytové nouzi, i když se jako město bytové nouzi systematicky věnujeme a je zde množství aktivit neziskových organizací a komplexní síť sociálních služeb, tak pro integrovaný systém potřebujeme i zákon a s ním související financování.

Na co jste ve vašem systému SB nejvíc pyšní? Co se z původního udrželo?

Primární motivací, a tedy i cílem, našich aktivit je **zlepšení životní situace domácností v bytové nouzi.** Bydlení je natolik klíčovou/základní životní potřebou, že pokud není vůbec nebo je substandardní, tak to má negativní dopady na množství dalších životních oblastí. Jsme tedy pyšní na to, že se nám daří zajišťovat domácnostem

sociální bydlení a související podporu sociální pracovníce.

Díky formativní evaluaci, která je součástí projektu, máme také **přehled o dopadech sociálního bydlení a sociální práce na situaci domácností.** Dochází ke zvýšení pocitu bezpečí a jistoty v bydlení, zlepšení finanční situace, rodinných vztahů (snížení konfliktů, zlepšení komunikace), zdravotního stavu. Stabílní bydlení také pro některé domácnosti bývá odrazovým můstkem pro hledání zaměstnání. Pozitivní dopady reflektujeme také u dětí, kdy se dostávají do bezpečného a stabílního bydlení.

Úspěšnost udržení bydlení (= prodloužení nájemní smlouvy) **vidujeme přes 80 %, což hodnotíme velmi pozitivně.** U domácností, které sociální bydlení musely opustit, se snažíme reflektovat, zda a co šlo případně dělat jinak, a tím nutnost byt opustit minimalizovat.

V rovině strategické jsme pyšní na **formát spolupráce, který se nám v komplexním prostředí Ostravy podařilo nastavit.** Byť mají nastavené procesy dílčí provozní komplikace a stále je co zlepšovat, spolupracujeme s městskými obvody a společnostmi Heimstaden na vyhodnocování bytové situace domácností a přidělování sociálních bytů, také v případě potřeby navazujeme domácnosti v sociálním bydlení na další specializované sociální služby. Od počátku projektu máme vytvořenou Pracovní skupinu sociálního bydlení, která se pravidelně schází a vytváří koncepční a metodické materiály a je také výbornou platformou pro sdílení zkušeností. Zapojeni jsou zaměstnanci magistrátu, městských

obvodů (bytových/majetkových a sociálních), neziskových organizací, Heimstadenu, Úřadu práce ČR, univerzity a také Ministerstva práce a sociálních věcí a Platformy pro sociální bydlení.

Aktivity, do jejichž realizace jsme se v roce 2016 pustili, jsme měli komplexně promyšlené. Dalo by se tak říct, že z původního záměru se udrželo všechno, k dílčím úpravám a změnám dochází, což je moc dobře, systém se snažíme stále vylepšovat.

Za úspěch také považujeme, když jsme v roce 2018 s naším projektem uspěli v soutěži Evropské komise, když jsme zvítězili v kategorii Vytváření lepšího přístupu k veřejným službám.

Od čeho jste naopak ustoupili, co se neudrželo?

Jednotlivé aktivity jsme měli od počátku poměrně komplexně promyšleny, než k úplnému rušení tak spíše docházelo k drobným úpravám.

Kde si vyhodnocujeme náklady a související přínos jsou notářské zápisy s doložkou přímé vykonatelnosti. Pro některé městské obvody představují jistý teoretický nástroj, jak předejít případnému dlouhodobějšímu neplacení. Z hlediska naší zkušenosti jsme je ale prakticky nevyužili, a přitom s nimi souvisely náklady. Do budoucna spíše uvažujeme o garančním fondu, který by byl účinnějším a využitelnějším nástrojem.

Jaké problémy při realizaci SB řešíte?

Rozvojovou, resp. potenciálně problémovou oblastí, kterou řešíme, jsou vyčleněné kapacity bytového fondu pro sociální bydlení a s tím

související úvazky sociálních pracovníků. Za oba projekty budeme na cca 170 sociálních bytech, což je ve vztahu k celkovému počtu domácností stále poměrně malý počet. I když započteme sociální byty v dalších aktivitách na území města, dostáváme se na číslo cca 580 bytů, což je stále zlomek potřebných kapacit. S rozvojem sociálního bydlení souvisí i kapacity sociálních pracovníků a jejich rozvoj. Tuto klíčovou agendu by měl řešit zákon.

V rovině spolupráce s klienty jsou nejčastějším problémem, který bohužel vede v některých případech i k nucenému opuštění bytu a projektu, dluhy na nájemném či poničení bytu. Dluhy dosahují 5-7 % z celkové částky, která měla být vybrána, což je za nás stále dobrá bilance ve vztahu k tomu, z jak komplikovaných situací se domácnosti do sociálního bydlení dostávají. Jak dluhy, tak stížnosti sousedů či poničení bytů se snažíme s domácnostmi řešit v rámci spolupráce se sociálním pracovníkem.

S realizací projektů v oblasti sociálního bydlení souvisí zcela zásadně i udržitelnost. Jelikož jsou i naše aktivity realizované z projektových finančních prostředků, vnímáme problémově udržitelnost za situace, kdy nejsou podporovány na národní úrovni.

Oblast sociálního bydlení vnímáme jako klíčovou a jejímu rozvoji se chceme nadále systematicky věnovat. Jako město k tomu ale potřebujeme podporu nástrojů, které již nyní máme osvědčené.

Jaké byly názory veřejnosti v průběhu projektu? Změnily se nějak k této době?

O projektech sociálního bydlení se snažíme informovat, máme web věnující se sociální oblasti (socialniveci.ostrava.cz), kde informujeme o našich aktivitách. Dále připravujeme zprávy pro noviny Ostravská radnice, které jsou distribuovány zdarma občanům, snažíme se o tématu informovat ve veřejném prostoru.

Daří se ukotvovat terminologii, šíří cílových skupin a situací, které s problémy v oblasti bydlení souvisejí, a postupnými kroky tak budovat povědomí o sociálním bydlení.

Zároveň se také snažíme systematicky pracovat s daty, nejen v rámci realizačního týmu, ale také směrem k veřejnosti – odborné i laické. Díky evaluaci máme k dispozici zajímavá data o dopadech sociálního bydlení, která využíváme pro plánování dalších kroků a argumentaci.

Za dobu, kdy se tématu sociálního bydlení věnujeme, můžeme říct, že se názory vyvíjejí – snažíme se posouvat diskusi ze zóny zásluhovosti do oblasti potřeby, z roviny emoční do roviny věcné. V oblasti sociálních politik je formujícím faktorem i ideologická perspektiva. Vždy tak budou postoje, které mu budou nakloněny více a které méně. Důležité ale je, že se snažíme našimi aktivitami tuto diskusi formovat a přispívat k ní. Problémy s dostupností bydlení se totiž netýkají jen malé části populace, ale stávají se celospolečenským tématem.

Co jsou největší výzvy pro udržení SB pro další období?

S oblastí bydlení a jejím rozvojem máme **ambiciózní plány**, které jsou rozpracovány do konkrétních aktivit

v **Akčním plánu**, který byl schválen Radou města v říjnu 2021.

Nastavujeme v něm cíle do roku 2024 a věnujeme se v nich oblastem prevence ztráty bydlení, sociálnímu bydlení, dostupnému bydlení, práci s daty a komunikaci.

V lokální rovině tak **chceme pokračovat v rozvoji sociálního bydlení a jeho ukotvování jako klíčové inkluzivní aktivitě města.**

S tím souvisí i spolupráce s městskými obvody a společností Heimstaden, případně dalšími soukromými vlastníky. Důležitou součástí je sociální práce, resp. spolupráce domácností se sociálním pracovníkem.

V roce 2022 se zaměřujeme na výzvu OPZ+ pro oblast sociálního bydlení, do níž chceme podávat další projekt. Potřebovali bychom, abychom mohli novým projektem navázat na ten stávající, protože máme vytvořený kvalitní tým pracovníků, s nímž chceme pokračovat.

Na národní rovině vnímáme jako **důležitou tvorbu a schválení zákona věnujícího se agendě sociálního bydlení**, resp. vznik legislativního nástroje, který by s sebou přinášel i mechanismy financování sociálního bydlení.

OSTRAVA!!!

Ing. Jaroslav Najman

Starosta
Velké Hamry

Velké Hamry si v rámci projektu vytyčily cíl vytvořit funkční koncepci a systém sociálního bydlení a zavést efektivní systém sociálních bytů, které budou vlastněny obcí a kde bude regulované nájemné.

Pokračuje sociální bydlení ve vaší obci dál? Z jakých prostředků je podpora klientů SB financována?

Ano. Podpora je financována především z rozpočtu města. Zde jde především o sociální práci. Klienti dále využívají služeb terénní práce, která je financována z dotace Úřadu vlády, a také využívají služeb komunitního centra, jehož činnost je částečně financována z dotace MPSV a EU.

Na co jste ve vašem systému SB nejvíc pyšní? Co se z původního udrželo?

Z původního nastavení se udrželo takřka vše. Pyšní jsme zejména na to, že původně velmi problematické rodiny fungují v obci velmi dobře. Bydlí v sociálních bytech, pracují v technických službách, spolupracují se školou i se sociální pracovníci.

Od čeho jste naopak ustoupili, co se neudrželo?

Vzhledem k tomu, že jsme neměli

nereálné cíle, tak jsme nemuseli od ničeho ustupovat.

Jaké problémy při realizaci SB řešíte?

Nedostatečná kapacita sociální práce a také mnohdy negativní ohlasy veřejnosti.

Jaké byly názory veřejnosti v průběhu projektu? Změnily se nějak k této době?

Kvůli negativní volební kampani jednoho opozičního zastupitele byla před čtyřmi roky situace velmi napjatá. V současné době nepozorujeme výrazný negativní ohlas.

Co jsou největší výzvy pro udržení SB pro další období?

Záleží nám na posunu problémových obyvatel obce a jejich začlenění do společnosti. Praxe ukázala, že je to často možné.

MATERIÁL
A AKCE
MPSV

SČÍTÁNÍ OSOB Z VYBRANÝCH KATEGORIÍ KLASIFIKACE ETHOS

Problematika bezdomovství je v České republice tématem, kterému je věnována značná pozornost. Existuje řada kvalitních studií o bezdomovectví v České republice, které se tímto fenoménem zabývají z různých úhlů pohledu, avšak pro lepší orientaci je potřeba se systematicky zaměřit na zjišťování toho, kolik osob bez domova na území České republiky žije.

V roce 2019 bylo proto Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí (VÚPSV) realizováno doposud nejkomplexnější plošné sčítání osob bez domova na území ČR (celkem se zapojilo 403 obcí) ve vybraných kategoriích mezinárodní typologie ETHOS. Tento výzkum byl zaměřený především na osoby přespávající venku, což je dle předchozích analýz nejpočetnější skupina osob bez domova. Dále byly do sčítání zahrnuty osoby přespávající v nízkoprahových noclehárnách, osoby ubytované v azylových domech, v domech na půl cesty a v obecních nekomerčních ubytovnách, osoby bez domova umístěné ve zdravotnických zařízeních a osoby bez domova ve věznicích.

Sledovat vývoj bezdomovectví je však možné pouze tehdy, pokud jsou údaje sbírány opakovaně a ve všech kategoriích. Proto se Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR rozhodlo realizovat další výzkum s názvem „**Sčítání osob ve vybraných kategoriích klasifikace ETHOS II**“, který je realizován v období leden–červenec 2022. Jeho cílem je zjistit počty (či kvalifikované odhady) osob v bytové nouzi z vybraných podskupin u kategorií osob bez domova, v nevyhovujícím bydlení

a v nejistém bydlení.

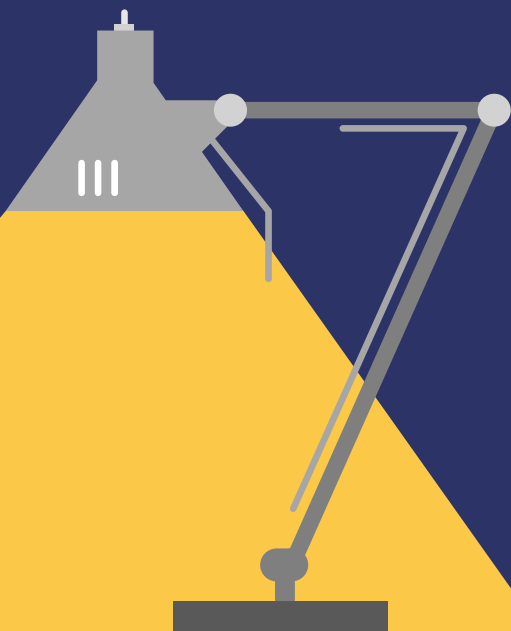
Do tohoto zjišťování tedy budou zahrnuty další osoby bez domova či osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém bydlení, které nebyly sečteny v roce 2019. Realizace výzkumu bude rozdělena do tří částí, každá z nich má vymezená svá specifika a požadavky. Všechny tři části výzkumu budou realizovány ve vzájemné návaznosti v období od ledna do května 2022, následně bude provedena analýza a zpracování získaných dat. Výsledky budou ve finální podobě předány MPSV na konci července 2022.

V rámci tohoto výzkumu, který je realizován firmou SocioFactor s. r. o., bude navázána spolupráce s dalšími subjekty, a to jak státními, tak i nestátními (např. krajské metodici/metodičky, sociální pracovníci/pracovnice obcí, pracovníci/pracovnice neziskových organizací a další). Jejich zapojení přispěje k úspěšnému sesbírání všech potřebných dat a následnému vyhodnocení.

O výsledcích sčítání se dozvíte v dalším čísle Zpravodaje sociálního bydlení, na webu projektu socialnibydeni.mpsv.cz nebo na FB stránce projektu „Sociální bydlení v ČR“.

*Za SocioFactor zpracovala
Petra Šobánková.*

PŘÍPADOVÁ STUDIE ZKUŠENOSTÍ REALIZÁTORŮ Z PILOTNÍHO VYUŽITÍ PŘÍSTUPU HOUSING FIRST K ZABYDLOVÁNÍ OSOB BEZ DOMOVA A V BYTOVÉ NOUZI.

 Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Únor 2022

PŘÍPADOVÁ STUDIE

**JIHLAVA:
TESTOVÁNÍ
KONCEPTU
HOUSING FIRST**

*Projekt výzvy č. 108 OPZ - Podpora programu Housing First
(Bydlení především)*

Vypracovalo:
Oddělení evaluací (802)
Sekce evropských fondů a mezinárodní
spolupráce
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

Kontaktní osoba:
Mgr. Zuzana Černá
zuzana.cerna1@mpsv.cz

 Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Leden 2022

PŘÍPADOVÁ STUDIE

**ROMODROM:
HOUSING FIRST
V MORAVSKOSLEZSKÉM
KRAJI**

Projekt výzvy č. 108 OPZ - Podpora programu Housing First (Bydlení především)

Vypracovalo:
Oddělení evaluací (802)
Sekce evropských fondů a mezinárodní spolupráce
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

Kontaktní osoba:
Ing. Ondřej Vrba
ondrej.vrba@mpsv.cz

BYDLENÍ TRÁPÍ ČASTO I SENIORY AKTIVITY PROJEKTU MPSV SENIOŘI V KRAJÍCH POMÁHAJÍ HLEDAT ŘEŠENÍ

Projekt MPSV [Senioři v krajích](#) má za cíl propagaci problematiky stárnutí na úrovni krajských politik. V předchozích letech řešil podporu tématu jak na centrální úrovni, tak přímo v krajích. Vedle řady výstupů projekt vydal zajímavý sborník a nyní realizuje kulaté stoly na různá témata.

Kulaté stoly nejen na téma bydlení

S příchodem března projekt odstartoval šňůru kulatých stolů ke spravedlivé důchodové reformě, které se konají v každém kraji v průběhu celého měsíce. Návštěvníci mají možnost si poslechnout informace k důchodové reformě od zástupce MPSV, dále názory na toto téma od zástupkyně Rady pro seniory, ale i prognózu každého kraje v rámci stárnoucí populace.

V dubnu zájemce čekají v krajích napříč celou Českou republikou kulaté stoly na téma **Bydlení seniorů**, kde mimo jiné vystoupí také zástupci [projektu Podpora sociálního bydlení](#). Nicméně tematika se region od regionu bude lehce lišit na základě potřebnosti. Základní přístupy a informace k sociálnímu bydlení i souvislostem s cílovou skupinou seniorů byly prezentovány na centrálním kulatém stole 3. 3. s titulkem **Bydlení dostupné (nejen) pro seniory**.

Třešničkou na dortu bude dubnový centrální kulatý stůl, který bude celorepublikově zaměřen na téma **Trénink paměti a mozkový jogging**. Zde bude návštěvník moci vyzkoušet lehká mozková cvičení z dílny Dany Steinové, která se tomuto tématu úspěšně věnuje řadu let.

Sborník dobré praxe

Projekt vydal v loňském roce publikaci s názvem **Sborník dobré praxe**. Ta může být kvalitním pomocníkem pro zájemce o seniorskou problematiku i seniory samotné. Nabízí totiž příklady dobré praxe v péči o seniory, a to nejen tuzemské, ale také zahraniční.

Sborník přináší čtenářům inspirativní příklady a přístupy z již zrealizovaných a dobře fungujících projektů a aktivit, které byly vybrány ve spolupráci s krajskými koordinátory a místními aktéry

přímo z jednotlivých regionů. Publikace obsahuje konkrétní informace například o seniorských obáčkách, mezigeneračních aktivitách, aktuálních trendech péče o seniory, problematice bydlení i zaměstnávání seniorů a o mnohém dalším.

Elektronická verze publikace je dostupná na webu projektu [zde](#). Tištěnou podobu lze najít v knihovnách, na úřadech, odborných školách, v seniorských klubech a institucích či organizacích zaměřených na sociální služby po celé republice.

Více o kulatých stolech a akcích projektu najdete na webu projektu www.seniorivkrajich.mpsv.cz, Facebooku [@seniorivkrajich](#) nebo přímo u krajských koordinátorů.

Autorkou článku je Bohumila Anna Eisenhammer, gestorka projektu Senioři v krajích

Ministerstvo práce a sociálních věcí
a Platforma pro sociální bydlení Vás
zvou na konferenci

HOUSING FIRST A BUDOUCNOST SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ V ČR

23. a 24. KVĚTEN

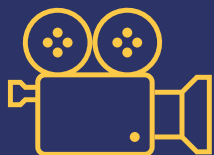
Akademie veřejného investování, Pařížská 4, **Praha 1**

socialnibydeni.mpsv.cz
socialnibydeni.org

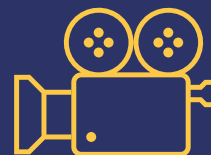

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

WEBINÁŘE

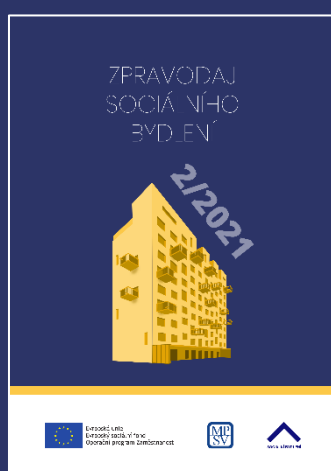

Webináře můžete sledovat na našem YouTube kanálu.

Dosud jsme pro Vás společně s Platformou pro sociální bydlení připravili webináře na tato témata:

- Case management v HF
- Dávky na bydlení I
- Dávky na bydlení II
- Dokumenty a individuální plánování v HF
- "Druhé šance" (Co když klient potřebuje nový byt?)
- Domácí násilí
- Duální diagnózy
- Evaluace - A (klienti v SB)
- Evaluace - C (systémy SB v obcích)
- Exekuce a chudoba
- HF a podpora lidí s duševním onemocněním
- Hranice práce a prevence vyhoření
- Jak ušetřit s klientem?
- Kontraktování s klientem
- Krizová intervence v HF
- Krizové fondy
- Motivační rozhovory
- Nábytkové banky
- Nástroje podporovaného rozhodování, jejich využití jako alternativ k omezení svéprávnosti
- Otevřený dialog – intervize
- Otevřený dialog – teorie a praxe
- Párování sociálních pracovníků a klientů
- Péče o tým (vedení porad, atd.)
- Peer práce v sociálních službách
- Podpora mladých lidí opouštějících náhradní péči
- Podpora za časů COVID
- Práce s lidmi se závislostí na alkoholu
- Práce s lidmi, kteří užívají psychoaktivní látky
- Práce s osamělostí
- Práce se zadluženým klientem napříč sociálními službami
- Principy HF + jak principy dodržovat při COVID
- Protikrizové plánování
- Případové, interaktivní případové a rodinné konference
- Sousedské vztahy
- Spolupráce se soukromými majiteli bytů
- Trojdohoda mezi klientem, službou a majitelem bytu
- Zabydlování rodin
- Zabydlování za časů COVID
- Závislost klienta na sociálních službách

ZPRAVODAJE SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ ZA ROK 2020/21

Kontaktní centrum sociálního bydlení:

E-mail: socialni.bydleni@mpsv.cz

Telefon: +420 778 455 761

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1/376128 01 Praha 2

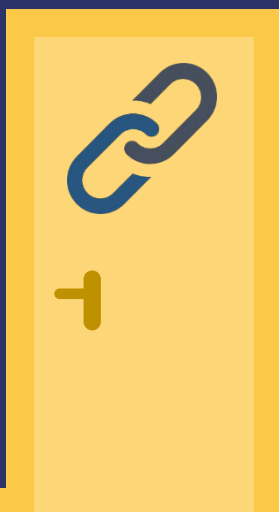
**Projekt Sociální bydlení – metodická a informační
podpora v oblasti sociálních agend je realizován
v rámci Operačního programu Zaměstnanost.**

Kontakt a možnost zrušení odběru
Zpravodaje sociálního bydlení:
martin.hrabal@mpsv.cz

Copyright © 2022 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Datum vydání: březen 2022

Veškeré fotky, pokud není uvedeno jinak, jsou použity z volně
dostupných grafických bank či se souhlasem
z archivů projektu Podpora sociálního bydlení, obcí či dalších
subjektů uvedených v tomto Zpravodaji. Textura hrnku na
titulní straně je z freepik.com a vytvořil ji rawpixel.com.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

